

2019. április 24.

Ne legyenek családi veszteséglisták!

Somos Péter (jobbra) a fényképek alapján idézte fel Jeruzsálem mindennapi életét Fotó: Csutkai Csaba

Egy újfehértói zsidó család tragédiájával is megismerkedhettek az idei konferencia résztvevői.

Újfehértó. Emlékezni és emlékeztetni. Ez a két szó hangzott el a leggyakrabban Újfehértón a napokban azon a rendezvényen, amelyet a magyar holokauszt alkalmából rendezett meg Izrael és ami mögötte van címmel az Újfehértó Zsidó Múltjáért Kulturális Egyesület a Nonprofit Közösségi Szolgáltató Házban. A város életében több éve hagyomány, hogy megemlékeznek a II. világháborúban elpusztított áldozatokról, az Újfehértóról elhurcolt zsidó lakosokról.

Fontos emlékeznünk és emlékeztetnünk a múltra!

Kötelesség az emlékezés

A rendezvény elején Horváth Anikó művészi tolmácsolásában felcsendült a Szól a kakas már című dal, ami bár nem kötődik szorosan a zsidó valláshoz, de a megemlékezéseken gyakran elhangzik.

Ezt követően házigazdaként Suhajné Szoka Margit, az Újfehértó Zsidó Múltjáért Kulturális Egyesület elnöke köszöntötte a vendégeket. Mint utalt rá, a második világháború óta felnövekedett generációknak kötelességük visszatekinteni a múltra, meg kell ismerniük azt, s emlékezni kell mindazokra, akik a holokauszt áldozatai lettek.

Mint elmondta, 1944. április 16-án kezdődött a magyarországi zsidóság gettósítása Észak- és Kelet-Magyarországon, a magyar kormány pedig 2000-ben döntött arról, hogy ez a nap legyen az emlékezésé. Szólt arról is, hogy a mai Izrael 71 éves, és sok megpróbáltatáson ment keresztül.

A civil szervezet vezetője megemlékezett Herzl Tivadarról is, aki megálmodta a zsidó államot. Az 1896-ban nyomtatásban megjelent művében ugyanis ő tett javaslatot először arra, hogy a világ minden táján élő zsidók térjenek vissza Palesztinába, az ősi hazába, ahonnan anak idején elűzték őket.

Keresik a gyökereiket

A köszöntő gondolatok után megnyitották Somos Péter újságíró Jeruzsálemben készített fotóit, a képeket a kisvárdai Rétközi Múzeum ajánlotta fel. Somos Péter nagyon jól ismeri Izraelt és Jeruzsálemet, hiszen a családja ma is ott él. Ő maga több mint 20 éven keresztül élt és dolgozott ezen a történelmi helyen. A Kol Israel rádió magyar nyelvű adásait szerkesztette, valamint tudósítója volt a Szabad Európa Rádióknak is. 2006-ban települt vissza Nyíregyházára, azóta aktív részese a megyei és az országos zsidó közösségnek és hitéletnek.

Nagy Sándor, Újfehértó polgármestere megnyitóbeszédében Berkesi András gondolatát idézte: „A nyugodt jövőhöz, a biztos jövőhöz tisztázott múlt szükséges. Bizonytalan múltra nem lehet biztos jövőt építeni.”

– A múltat feledni nem tudjuk, de nem is akarjuk. Újfehértó életében is meghatározó szerepet játszottak a zsidók, akik önzetlenségükkel, segítőkészségükkel, munkaszeretetükkel hozzájárultak a település felvirágoztatásához. Köszönöm Suhajné Szoka Margit tanárnőnek, az egyesület elnökének azt az áldozatos munkát, amelyet a múlt jobb megismerése érdekében végez évek óta. Az elpusztított zsidók leszármazottai gyakran hazajönnek, keresik a gyökereiket, de kerestek meg már bennünket Amerikából, Svédországból és Izraelből is. Az önkormányzat minden segítséget megad nekik, hogy megismerjék múltjukat – fogalmazott a város vezetője.

A jövőbe néz – építve múltjára

Részt vett az ünnepségen prof. dr. Hunyadi László is, Izrael állam tiszteletbeli konzulja, aki köszöntőjében azt emelte ki, hogy az évszázadokon át tartó zsidóüldözések és a holokauszt szörnyűségei jelentették Izrael építőköveit.

– A kiállítás képei is azt sugallják: Izrael él, a jövőbe néz, építve a múltjára – jelentette ki a tiszteletbeli konzul. Elmondta a gondolatait dr. Simon Miklós országgyűlési képviselő is, aki kiemelte: emlékezni és emlékeztetni kell a múltra, hiszen a honfitársainkat hurcolták el a koncentrációs táborokba. Azokat a honfitársainkat, akik aktívan részt vettek többek között Újfehértó, Kisléta, Nyírbogát mindennapi életében.

– A történelem ismételni akarja önmagát, mert az antiszemitizmus most is jelen van a világban. Magyarországon azonban a kormány ügyel arra, hogy mindenki szabadon és egyenlő jogokkal élhessen – mondta a honatya.

A köszöntő gondolatok után Somos Péter mutatta be a kiállításon látható 13 fényképet, amelyek tükrözik Jeruzsálem mindennapi életét és hangulatát. Mesélt többek között a Siratófalról, a kívánságcédulákról, Jeruzsálem sétálóutcájáról, a lányok fegyveres szolgálatáról, a sokszínű zsidó vallásról és irányzatairól, valamint az Izrael Múzeumról és a kumráni tekercekről. Érdekességként megemlítette, hogy a kívánságcédulákat a siratófal réseibe szokták az imádkozók elhelyezni, de nagyon gyakran a postával is érkeznek kívánságok.

A kiállítás képeinek megismerése után konferencián vehettek részt az érdeklődők. Dr. Jakab Attila történész a holokauszt szerepét ismertette az izraeli állam létrejöttében, majd dr. Hunyadi László vázolta fel Izrael szerepét a holokauszt emlékének megőrzésében.

Izraelből jelentkezett

Zárásként megható és megrázó családtörténettel ismerkedhettek meg a résztvevők: Suhajné Szoka Margit bemutatta az újfehértói származású Katz család tragédiáját és a holokausztot túlélő leszármazottak életét.

Hogy feltárulkozhatott a Katz család története, ahhoz egy véletlen segítette az egyesület elnökét. A két évvel ezelőtti Voltak Viederek és Katzok című konferencia anyagát feltette az internetre, s a rendezvény címét olvasva jelentkezett Izraelből Itzhak Katz, aki az újfehértói származású család egyik leszármazottja. A konferencia számára Itzhak Katz a családjáról prezentációt küldött, amivel Suhajné Szoka Margit tolmácsolásában ismerkedhettek meg a résztvevők. MML

Veszélyes érzés a gyűlölet

Az egyesület elnöke befejezésül a következőket mondta:

– Újfehértótól a Katz családnak 38 tagja pusztult el a holokausztban, csak mert zsidók voltak. A Fogel családnak 8, a Goldstein családnak 17, a Schwartz családnak 22 tagja veszett oda. Fontos emlékeznünk és emlékeztetnünk a múltra, hogy ne legyenek többet ilyen családi veszteséglisták! A napokban újfehértói fiataloknak tartott előadást a Nyíregyházán élő holokauszt-túlélő, a 93 éves Markovics Gyula bácsi. Felhívta a diákok figyelmét arra, hogy soha ne érezzenek gyűlöletet egymás iránt, mert ez az érzés az, ami mások elpusztításához vezet...